

А. В. Боровиккандидат юридичних наук, доцент,
віце-президент з наукової роботи
Науково-дослідного інституту публічного права

РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ ЯК СУБ'ЄКТА ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ВІЙСЬКОВИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У статті здійснено дослідження ролі ДБР в розслідуванні військових злочинів. Зауважено, що Державне бюро розслідувань – це державний правоохоронний орган, який виступає стандартом об'єктивного і неупередженого запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, що здійснюється в межах його компетентності та ґрунтується на ряді принципів. Підкреслено, що у зв'язку із російсько-українською війною актуальним є розслідування ДБР кримінальних правопорушень щодо порушення забезпечення правопорядку у військовій сфері та запобігання кримінальних правопорушень пов'язаних із агресією росією. Визначено, що з метою реалізації місії ДБР, в т.ч. у сфері розслідування військових злочинів, правоохоронний орган реалізовує наступні вектори розвитку: забезпечення належної реалізації повноважень, розвиток територіальних управлінь, розвиток ІТ-інфраструктури, взаємодія з державними інститутами, міжнародне співробітництво та ін. Відмічено, що враховуючи виклики повномасштабного вторгнення рф на територію України у 2022 р., до компетенції ДБР додано повноваження щодо розслідування злочинів проти основ національної безпеки і забезпечення правопорядку у військовій сфері, створено окреме Управління з досудового розслідування злочинів, пов'язаних з агресивною війною проти України. Виокремлено низку специфічних проблем у діяльності ДБР в сфері протидії та розслідування військових злочинів (недоліки правового регулювання, конфлікт юрисдикцій, недостатня кваліфікація працівників, обмеження у використанні новітніх технологій, недостатність ресурсів тощо) та наголошено, що дана ситуація потребує вжиття дієвих заходів щодо вдосконалення правової бази, зміцнення інституційних засад, розширення міжнародної співпраці, забезпечення доступу до інформаційних систем, використання цифрових платформ та технічних можливостей, покращення співпраці з іншими органами, забезпечення безпеки слідчих та адаптації процедур розслідування до умов бойових дій.

Ключові слова: Державне бюро розслідувань, військові злочини, злочинність в армії, військова злочинність, злочинність в умовах воєнного стану, злочинність у військовій сфері, запобігання злочинності.

Постановка проблеми. Незважаючи на складні умови воєнного стану у зв'язку із повномасштабним вторгненням рф на територію України, Державне бюро розслідувань (далі – ДБР) «продовжило систему та комплексну роботу із захисту життєво важливих інтересів людини та громадянина, суспільства і держави» [9], особливо в сфері забезпечення національної безпеки на рівень якої впливають в т.ч. і військові злочини (ст. 401 Кримінального кодексу України визначає військовими злочинами «кримінальні правопорушення проти встановленого законодавством порядку несення або проходження військової служби,

вчинені військовослужбовцями, а також військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів» [1]). Слід зауважити, що в Україні відмічається значне збільшення кількості військових злочинів у період повномасштабного вторгнення рф на територію України у 2022-2024 рр., так, за статистичними даними Офісу Генерального прокурора у 2021 році було обліковано 3037 кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби, у 2022 р. – 13 766, у 2023 р. – 28 666 р., у 2024 р. за період січень-жовтень – 65 686, що у 21,6 рази перебільшує «довоєнний» показник 2021 р. [2].

Ефективне розслідування та протидія військовим злочинам сприяє підтриманню військової дисципліни та правопорядку серед військовослужбовців, справедливому розгляду випадків порушення прав самих військовослужбовців, протидії корупції та зловживанням у військовій сфері (оскільки корупція чи зловживання службовим становищем серед військових можуть негативно впливати на логістику, озброєння та інші аспекти військової діяльності), притягненню винних до відповідальності, що має превентивний ефект і створює систему невідворотності покарання, яка дисциплінує військовослужбовців та ін. На нашу думку, дослідження ролі ДБР в розслідуванні військових злочинів допомагає ідентифікувати прогалини у правовому регулюванні, які можуть ускладнювати діяльність ДБР в цій сфері, забезпечити баланс між ефективністю оборони та дотриманням правових стандартів.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню різних аспектів діяльності ДБР присвятили свої праці такі науковці, як: Р.І. Богданов (зміст діяльності територіальних управлінь Державного бюро розслідувань як суб'єкта адміністративно-правових відносин) [3], К.В. Бортняк (правові проблеми визначення компетенції та законодавчого забезпечення діяльності державного бюро розслідувань) [4], Б.В. Деревянко (Державне бюро розслідувань як новий державний орган зі спеціальною компетенцією) [5], О.В. Ільченко (проблеми розслідувань кримінальних проваджень віднесених до підслідності державного бюро розслідувань) [6], А.П. Францевич (системний підхід до дослідження проблеми взаємодії Державного бюро розслідувань з органами державної влади) [7;8] та ін.

Мета статі полягає у дослідженні ролі ДБР в розслідуванні військових злочинів.

Виклад основного матеріалу. У 2016 р. на основі положень Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 р. № 794-VIII та Постанови Кабінету Міністрів України № 127 від 29.02.2016 р. [9] було створено Державне бюро розслідувань, яке на даний момент є державним правоохоронним органом, що виступає стандартом об'єктивного та неупередженого розслідування та «на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції» [10].

Місією ДБР є «встановлення справедливості у суспільстві шляхом незалежного та всебіч-

ного розслідування злочинів задля притягнення винних до відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси» [11], а основними принципами діяльності – верховенство права, законність, справедливість, незалежність, неупередженість, персональна відповідальність, прозорість та відкритість, позапартійність, політична нейтральність, поєднання єдиначальності та колективного способу реалізації повноважень, процесуальна самостійність (ст. 3 Закону України «Про Державне бюро розслідувань») [23, с. 76].

Поетапно ДБР перебрало на себе повноваження досудового слідства, яке раніше належало прокуратурі, що ще заздалегідь (до створення ДБР) передбачалося перехідними положеннями Конституції України «прокуратура продовжує виконувати відповідно до чинних законів функцію досудового розслідування до початку функціонування органів, яким законом будуть передані відповідні функції» [12]. Так, у період 2022-2023 рр. за результатами звіту ДБР у 2022 р. було здійснено розслідування 48 868 кримінальних проваджень, затримано 694 підозрюваних, повідомлено про підозру 5 557 фігурантам, відправлено до суду 4524 обвинувальних актів [8], а у 2023 р. здійснено розслідування у майже 71 900 кримінальних проваджень, що склало на 45% більше, ніж у 2022 р., затримано 1482 особи, повідомлено про підозру 8142 фігурантам, до суду направлено понад 7,2 тис. обвинувальних актів [13].

Нормативно-правовою базою діяльності ДБР, окрім Закону України «Про Державне бюро розслідувань», є Укази Президента України (наприклад, «Про державну охорону Державного бюро розслідувань»), Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України (наприклад, Розпорядження від 03.04.2019 р. № 261-р «Про передачу нерухомого майна у м. Києві до сфери управління Державного бюро розслідувань»), організаційно-розпорядчі та нормативно-правові акти ДБР (наприклад, Наказ від 25.10.2024 № 400 «Про внесення змін до Положення про заохочення в Державному бюро розслідувань») [24, с. 116].

До підслідності ДБР, окрім високопосадовців, правоохоронців та суддів, в т.ч. відносяться і особи, які вчинили військові злочини, окрім кримінального правопорушення визначеного у ст. 422 Кримінального кодексу України («Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості» [1]).

У зв'язку із російсько-українською війною до повноважень ДБР актуальним є розслідування кримінальних правопорушень щодо порушення забезпечення правопорядку у військовій сфері та запобігання кримінальних правопорушень пов'язаних із агресією росією, зокрема, порушення порядку підлеглості, статутних правил взаємовідносин, недбале ставлення до служби, перевищення влади чи службових повноважень, знищення, пошкодження або втрата військового майна та ін. Зокрема, на виконання доручення Ради національної безпеки і оборони України у 2023 р. ДБР здійснило розслідування зловживань у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП), зокрема, шляхом виявлення налагоджених корупційних зв'язків у ТЦК та СП, в т.ч. перекриття каналів незаконного переміщення чоловіків призовного віку через державний кордон України [13]. Так, у 2022 р. було направлено обвинувальний акт до суду щодо організованої злочинної групи (в т.ч. за участі співробітниці Державної прикордонної служби України) за фактом отримання неправомірної вигоди від фізичних осіб призовного віку за сприяння незаконному перетину державного контролю [14].

З метою розслідування військових кримінальних правопорушень ДБР, окрім методів досудового розслідування, використовує методи кримінології та криміналістичного аналізу. Наприклад, для виявлення необґрунтованих активів військовослужбовців, які беруть участь у діяльності ВЛК, досліджуються «факти виїзду за кордон військовими службовими особами, їх близькими родичами та членами сім'ї; транспортні засоби на яких було здійснено виїзд; набуті активи даної категорії військовослужбовців чи їх близьких родичів та членів сім'ї» [13]. Так, серед успішних кейсів розслідування даної категорії справ можна виділити наступний: у січні 2023 р. було накладено арешт на віллу та офісне приміщення у м. Марбелья в Іспанії, арештовано майно, банківські рахунки та грошові кошти в Україні колишнього начальника Одеського обласного ТЦК та СП [13]. Із резонансних кримінальних проваджень щодо військових злочинів, які розслідує ДБР можна виділити наступні: «здача в полон» бригади морської піхоти під Маріуполем, організація вибухів військових складів у м. Сватово, авіатроцця АН-26, закупівля неякісних бронезилетів та ін. [18, с. 156].

Для розвитку та покращення роботи ДБР, в т.ч. і сфері розслідування військових злочи-

нів, було розроблено та впроваджено Стратегічну програму діяльності на 2022-2026 рр., яка визначає основні вектори розвитку та пріоритетні завдання на яких фокусується увага органу з метою реалізації місії за умови ефективного розподілу наявних ресурсів, в т.ч. і в сфері розслідування військових злочинів:

- забезпечення належної реалізації повноважень ДБР, внутрішньої комунікації та координації ролі центрального апарату, постійного зворотного зв'язку (наприклад, розширення повноважень управління внутрішнього контролю, вдосконалення процедури застосування проходження психофізіологічного дослідження працівниками ДБР із застосуванням поліграфа; опрацювання дзвінків від громадян, юридичних осіб, уповноважених працівників та ін.);

- розвиток територіальних управлінь ДБР, оптимізація структур, матеріально-технічне забезпечення (наприклад, в умовах російсько-української війни матеріально-технічне забезпечення ДБР здійснюється матеріально-технічними засобами необхідними для виконання його функцій, забезпечення раціонального розподілу та керування ресурсами у відповідності до завдань ДБР, проведення аудиту ведення бухгалтерського обліку, контрактів з питань використання активів а ін.);

- розвиток ІТ-інфраструктури (наприклад, вжиття заходів щодо дотримання вимог законодавства у сфері охорони державної таємниці та іншої інформації з обмеженим доступом, моніторинг та реагування на кіберінциденти, технічне оснащення центру обробки даних, захист каналів зв'язку та ін.);

- ефективний кадровий менеджмент та забезпечення соціальних гарантій працівникам ДБР (наприклад, щомісячні робочі наради з кадрових питань, співпраця з ЗВО для проведення навчальних курсів, проведення науково-практичних семінарів та ін.);

- взаємодія з державними інститутами (наприклад, нормотворча діяльність, вдосконалення законодавства в сфері обліку та розслідування нещасних випадків у професійній діяльності, доступу до інформаційних систем інших державних органів);

- міжнародне співробітництво (наприклад, приєднання до Мережі органів з питань внутрішніх кримінальних розслідувань (ICIN), зустрічі з міжнародними партнерами (Офіс Ради Європи в Україні, Консультативна місія ЄС з реформування сектору цивільної безпеки України, ОБСЄ); участь у навчанні за підтримки

міжнародних партнерів; реалізація проектів міжнародної технічної допомоги «Посилення правоохоронних органів України під час війни та у повоєнний період», «Операційна підтримка у наданні стратегічних консультацій щодо реформування сектору цивільної безпеки України (2021-2024)», «Вирішення гуманітарних потреб в Україні»; співробітництво з компетентними органами зарубіжних держав (наприклад, Офісом Генерального Інспектора Агентства США з міжнародного розвитку, Національним управлінням поліції Фінляндської Республіки) та ін.) [21, с. 43];

– зв'язки з громадськістю (наприклад, оновлення офіційної веб-сторінки ДБР, соціальних мереж, співпраця з Радою громадського контролю, внесення змін до Правил професійної етики працівників ДБР та ін.) [15].

Програма акцентує увагу на створенні прозорої та ефективної правоохоронної системи, здатної реагувати на сучасні виклики такі, як: злочини проти основ національної безпеки та злочини вчинені високопосадовцями, забезпечення правопорядку у військовій сфері, катування та неналежне поведіння працівників правоохоронних органів, корупція, організована злочинність [22, с. 188].

Також, Наказом ДБР від 04.08.2022 р. № 392 були внесені зміни, які враховують нові виклики пов'язанні із повномасштабним вторгненням РФ на територію України у 2022 р., а саме, додано повноваження щодо розслідування злочинів проти основ національної безпеки і забезпечення правопорядку у військовій сфері та створено окреме Управління з досудового розслідування злочинів, пов'язаних з агресивною війною проти України [19, с. 117].

Діяльність ДБР в сфері протидії та розслідування військових злочинів має низку специфічних проблем, серед яких можна виділити наступні:

1) недоліки правового регулювання, в т.ч. в сфері розмежування схожих складів кримінальних правопорушень у військовій сфері та їх кваліфікації;

2) конфлікт юрисдикцій щодо розмежування компетенції між ДБР та спеціалізованою прокуратурою у сфері оборони;

3) обмежений доступ до зон бойових дій, що ускладнює фізичне дослідження місця злочину та ключових доказів, проведення слідчих дій;

4) недостатня кваліфікація, оскільки частина слідчих не має достатніх знань у сфері військового права, статутів і специфіки військової

служби, що створює перевантаження персоналу ДБР;

5) обмеження у використанні новітніх технологій, зокрема, нестача технічного обладнання (наприклад, дронів або цифрових інструментів для збору доказів) [25, с. 15];

6) складність у співпраці з військовими структурами, оскільки з боку останніх може вчинятися протидія розслідування військових злочинів;

7) наявність травматичного досвіду у військовослужбовців, що може призводити до сприйняття розслідування як тиску та намагання дискредитувати ЗСУ;

8) обмеженість ресурсів, зокрема, недостатнє фінансування для забезпечення сучасної техніки, експертних лабораторій та інших необхідних засобів розслідування та ін. [20, с. 134].

У відповідності до висновків Ради громадського контролю при ДБР за результатами розгляду звітів ДБР важливим для подальшого його розвитку, в т.ч. і в сфері протидії та розслідування злочинів є: вдосконалення правового підґрунтя; зміцнення інституційних засад; продовження системного розслідування злочинів проти основ національної безпеки та кримінальних правопорушень, що знижують оборотоздатність держави; покращення співпраці з міжнародними партнерами, державними інституціями та громадськістю; розвиток навчально-наукових закладів, надання права співробітникам ДБР використовувати вогнепальну зброю та спеціальні засоби; забезпечення доступу ДБР до інформаційних систем, баз даних, реєстрів та ін. [16; 17]. З свого боку зауважимо, що подальшого вдосконалення також потребують такі сфері діяльності ДБР, як: забезпечення слідчих сучасною технікою, програмним забезпеченням і експертними лабораторіями для збору та аналізу доказів, розширення доступу до баз даних та інформаційних систем, що стосуються військової сфери; використання спеціалізованих цифрових платформ для збору, зберігання та обробки доказів, зокрема у бойових умовах; налагодження тісної співпраці з іншими органами (наприклад, СБУ, Офіс генерального прокурора, Міністерство оборони) для обміну інформацією та ефективного розслідування і формування спільних слідчих груп для розгляду складних справ; забезпечення безпеки слідчих, які працюють у зоні бойових дій, через застосування спеціальних засобів захисту; запровадження незалежного моніторингу роботи ДБР громад-

ськими організаціями; проведення інформаційних кампаній, які пояснюють роль і повноваження ДБР у військових справах; адаптація процедур розслідувань до умов бойових дій, розробка механізмів документування військових злочинів на місцях подій для уникнення втрати доказів та ін.

Висновки. Державне бюро розслідувань – це державний правоохоронний орган, який виступає стандартом об'єктивного і неупередженого запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, що здійснюється в межах його компетентності та ґрунтується на принципах верховенства права, законності, справедливості, незалежності, неупередженості, персональної відповідальності, прозорості та відкритості, позапартійності, процесуальної самостійності, політичної нейтральності, поєднання єдиноначальності і колективного способу реалізації повноважень. У зв'язку із російсько-українською війною актуальним є розслідування ДБР кримінальних правопорушень щодо порушення забезпечення правопорядку у військовій сфері та запобігання кримінальних правопорушень пов'язаних із агресією росією. З метою реалізації місії ДБР, в т.ч. у сфері розслідування військових злочинів, правоохоронний орган реалізовує наступні вектори розвитку: забезпечення належної реалізації повноважень, розвиток територіальних управлінь, розвиток ІТ-інфраструктури, взаємодія з державними інститутами, міжнародне співробітництво та ін. Враховуючи виклики повномасштабного вторгнення рф на територію України у 2022 р., до компетенції ДБР додано повноваження щодо розслідування злочинів проти основ національної безпеки і забезпечення правопорядку у військовій сфері, створено окреме Управління з досудового розслідування злочинів, пов'язаних з агресивною війною проти України. Діяльність ДБР в сфері протидії та розслідування військових злочинів має низку специфічних проблем: недоліки правового регулювання, конфлікт юрисдикцій, недостатня кваліфікація працівників, обмеження у використанні новітніх технологій, недостатність ресурсів тощо, що в свою чергу потребує вжиття дієвих заходів щодо вдосконалення правової бази, зміцнення інституційних засад, розширення міжнародної співпраці, забезпечення доступу до інформаційних систем, використання цифрових платформ та технічних можливостей, покращення співпраці з іншими органами, забезпечення безпеки

слідчих та адаптації процедур розслідування до умов бойових дій.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 12.09.2024)
2. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Офіційна веб-сторінка Офісу генерального прокурора. URL: <https://new.gp.gov.ua/ua/posts/statistika> (дата звернення: 17.09.2024)
3. Богданов Р.І. Зміст діяльності територіальних управлінь Державного бюро розслідувань як суб'єкта адміністративно-правових відносин. *Наше право*. № 1, 2024. С. 313-317.
4. Бортняк К.В. Правові проблеми визначення компетенції та законодавчого забезпечення діяльності державного бюро розслідувань. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8831/1/1_%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%8C%202020.pdf#page=158 (дата звернення: 14.09.2024)
5. Деревянко Б.В. Державне бюро розслідувань як новий державний орган зі спеціальною компетенцією. Repository of academic texts of The F. H. Burchak SRI of Private Law NALS of Ukraine. 2019. С. 78-84. URL: https://repository.ndipp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/251/%d0%94%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%b2%d1%8f%d0%bd%d0%ba%d0%be_2019_%d0%94%d0%91%d0%a0.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 11.09.2024)
6. Ільченко О.В. Проблеми розслідувань кримінальних проваджень віднесених до підслідності державного бюро розслідувань. *Правові горизонти*. 2018. № 12 (25). С. 42-47.
7. Францевич А.П. Системний підхід до дослідження проблеми взаємодії Державного бюро розслідувань з органами державної влади. *Наукові записки. Серія: Право*. Випуск 9, 2020. С. 145-149.
8. Францевич, А. Загальні напрями взаємодії державного бюро розслідувань з органами державної влади. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. Вип. 3. С. 108-114.
9. Про утворення Державного бюро розслідувань: Постанова Кабінету Міністрів України № 127 від 29.02.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.09.2024)
10. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (дата звернення: 07.09.2024)

11. Місія та цінності. Офіційна веб-сторінка державного бюро розслідування. URL: <https://dbr.gov.ua/misiya-ta-cinnosti> (дата звернення: 12.09.2024)
12. Конституція України від 28.06.1996р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4947> (дата звернення: 21.09.2024)
13. Звіт 2023 URL: https://issuu.com/sbi_press/docs/_?utm_medium=referral&utm_source=dbr.gov.ua (дата звернення: 21.09.2024)
14. Звіт 2022. URL: https://issuu.com/sbi_press/docs/zvit-pro-diyalnist-derzhavnogo-byuro-rozsliduvan-z?utm_medium=referral&utm_source=dbr.gov.ua (дата звернення: 20.09.2024)
15. Стратегічна програма діяльності на 2022-2026 рр. URL: <https://dbr.gov.ua/assets/files/diyalnist/strategichna-programa-diyalnosti/strategichna-prog.pdf> (дата звернення: 19.09.2024)
16. Висновок Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань за результатами розгляду Звіту ДБР за 2022 рік. URL: <https://dbr.gov.ua/assets/files/zvit/visnovok-radi-gromadskogo-kontrolyu-pri-derzhavnomu-byuro-rozsliduvan-za-rezultatami-rozglyadu-zvitu-za-2022-rik.PDF> (дата звернення: 11.09.2024)
17. Висновок Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань за результатами розгляду Звіту ДБР за 2023 рік. URL: <https://dbr.gov.ua/assets/files/zvit/vusnovok-rhk-2023.PDF> (дата звернення: 17.09.2024)
18. Дмитренко Н.А., Шкута О.О. Злочинність у Збройних Силах України: кримінологічна характеристика та запобігання: монографія. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 186 с. <https://dspace.oduvs.edu.ua/bitstreams/db467388-632a-4f75-9874-753c9a465f31/download>
19. Дезертирство в Україні: кримінально-правовий та кримінологічний аспект : монографія / А.О. Кавунська, М.В. Корнієнко, О.О. Шкута. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – 212 с. <https://dspace.oduvs.edu.ua/bitstreams/709dee25-1201-4e68-ab35-9a1a07514d1e/download>
20. Свиначенко Ю.П., Шкута О.О. Нормативно-правове регулювання взаємодії оперативних підрозділів з органами дізнання та досудового слідства. Правові новели № 22 Т. 3/2024 С. 131-136. http://legalnovels.in.ua/journal/22-3_2024/23.pdf
21. Свиначенко Ю.П., Шкута О.О. Особливості взаємодії оперативних підрозділів з органами дізнання та досудового слідства. Держава та регіони. Серія: Право, 2024 р., № 1 (83) том 2 С. 42-46. http://law.stateandregions.zp.ua/archive/1-2_2024/9.pdf
22. Oleh Shkuta, Maksym Korniienko, Mykola Yankovyi (2022) Foreign experience of preventing military and economic crimes. *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 8 № 4. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», (2022). P. 185-190 <http://baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/1937/1946>
23. Shkuta O.O. Crimes in the Military Sphere: Reasons and Conditions *European Reforms Bulletin № 2, 2020. c. 74-77.* <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1845/1/74-77.pdf>
24. Shkuta, O., Leheza, Y., Telelym, I., Anosienkov, A., & Yaroshak, O. (2024). National Security in the Conditions of the Russia-Ukraine War: Legal Regulation and Islamic Law Perspectives. *Al-Ahkam*, 34(1), 99-120 <https://doi.org/10.21580/ahkam.2024.34.1.20413>
25. Shkuta, Oleh, Tarasenko, Oleksandr, Shvets, Dmytro. Legal Regulation of Access to Justice in Cases Related to the Protection of the Rights of Military Officers and Conscript During the Conditions of Martial State in Ukraine. *Law of Justice Journal*. 38 (2). 2024. 6-21. DOI: 10.5335/rjd.v38i2.15920

Borovyk A. V. The role of the State Bureau of Investigation of the SBI in the investigation of war crimes

The article studies the role of the SBI in the investigation of war crimes. It is noted that the State Bureau of Investigation is a state law enforcement agency that serves as a standard for objective and impartial prevention, detection, suppression, disclosure and investigation of criminal offenses, which is carried out within its competence and is based on a number of principles. It is emphasized that in connection with the Russian-Ukrainian war, the investigation of the SBI of criminal offenses related to the violation of law and order in the military sphere and the prevention of criminal offenses related to aggression by Russia is relevant. It is determined that in order to implement the mission of the SBI, including In the field of investigation of war crimes, the law enforcement agency implements the following development vectors: ensuring the proper implementation of powers, development of territorial departments, development of IT infrastructure, interaction with state institutions, international cooperation, etc. It was noted that taking into account the challenges of a full-scale invasion of the Russian Federation into the territory of Ukraine in 2022, the competence of the State Bureau of Investigation has been added to the powers of the State Bureau of Investigation to investigate crimes against the foundations of national security and ensuring law and order in the

military sphere, and a separate Department for the Pre-Trial Investigation of Crimes Related to the Aggressive War against Ukraine has been created. A number of specific problems in the activities of the State Bureau of Investigation in the field of combating and investigating war crimes are identified (shortcomings in legal regulation, conflict of jurisdictions, insufficient qualifications of employees, restrictions on the use of new technologies, lack of resources, etc.) and it is emphasized that this situation requires taking effective measures to improve the legal framework, strengthen institutional foundations, expand international cooperation, ensure access to information systems, use digital platforms and technical capabilities, improve cooperation with other bodies, ensure the safety of investigators and adapt investigation procedures to the conditions of hostilities.

Key words: *State Bureau of Investigation, war crimes, investigation of criminal offenses.*